

Z historie obce Starovičky

Část I.

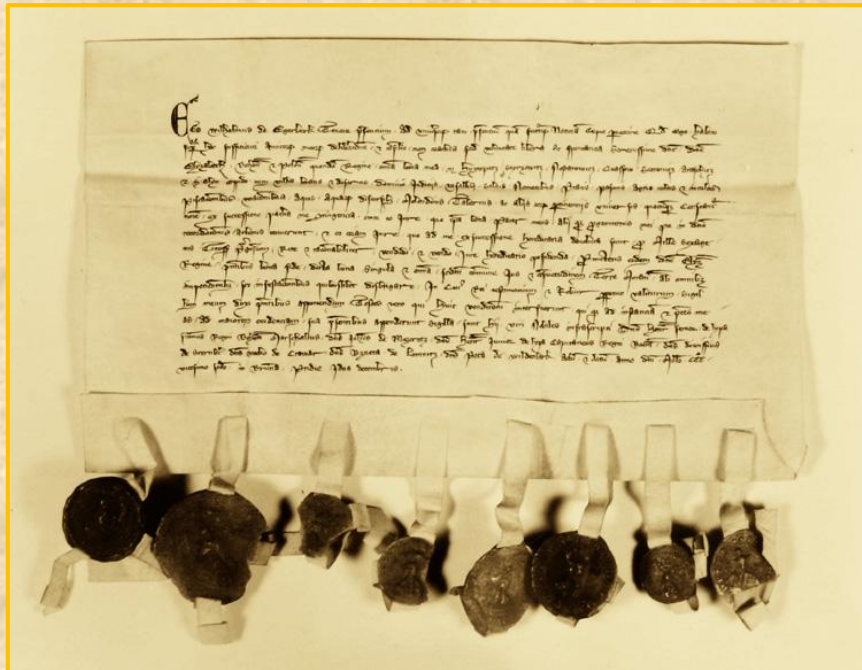
Historické počátky obce

Nejstarším dokladem o činnosti člověka na území Staroviček je archeologický nález keramických střeptů, datovaných do období kultury s moravskou malovanou keramikou tzn. asi 4700 let před Kristem.

V Archeologickém ústavu AV ČR je záznam, že v katastru obce Starovičky, v trati Šinderkul, bylo nalezeno několik předmětů, pocházejících z mladší doby bronzové (1250-900 let před Kristem). Okřínová nádobka s kuželovitou pokličkou, miska velmi primitivního provedení a bronzový nůž s prohnutým ostřím, zdobený ornamenty, pocházejí z období, kdy se rozšířil nový způsob pohřbívání – spalování a ukládání ostatků do uren na společných hřbitovech. Tato etapa je nazývána kulturou popelnicových polí, na Moravě představovaná kulturou velatickou.

1239 První písemná zmínka o obci. V listině datované 30. prosince 1239 a kterou obdarovává významný moravský velmož Přibyslav z Křížanova špitál svatého Ducha na Starém Brně, jsou uvedeny mimo jiné i desátky ze vsi Nastorovic (pozn. Nových Starovic, později Staroviček).

1322 Královna Eliška Rejčka získala ves Starovičky. Již v roce 1321 jí odstoupil král Jan Lucemburský svoji třetinu zboží ve Starovičkách. V roce 1322 odkoupila královna zbývající dvě třetiny od bratrů Viléma a Fricka z Egerberka, čímž získala celou ves.

Vilém z Egerberka prodává Elišce, kdysi královně české, své zboží v Hustopečích, Starovicích, Starovičkách, Kvasově, Skoronicích, Žarošicích a ve Zlíně. Listina je datována v Brně dne 12. prosince r. 1322 a smlouvu potvrzují svými pečeti následující svědkové: 1. vydavatel, 2. Jindřich z Lipého, nejvyšší maršálek království českého, 3. Jan z Meziříčí, 4. Jindřich z Lipého mladší, hejtman království českého, 5. Diviš ze Šternberka, 6. Vok z Kravař, 7. Vznata z Lomnice, 8. Půta z Vildenberka (foto archiv MZA Brno)

1323 Královna Eliška Rejčka bohatě obdarovala ženský cisterciácký klášter Aula Regia na Starém Brně, který sama založila v roce 1322. Mimo jiné darovala klášteru trhové vsi Měnin a Hustopeče a vsi Starovice a Starovičky. Starovičky se staly majetkem cisterciáček na Starém Brně.

1327 Král Jan Lucemburský osvobodil listinou danou ve Znojmě dne 15. května 1327 poddané kláštera, tedy také obyvatele Staroviček, od robot zvaných trinoda necessitas (trojí povinnost), to jest od stavění cest a hradů, hostění královských úředníků, hlídek a válečných tažení, jakož i od daní. Privilegium to bylo velice významné, neboť zemské roboty byly pro obyvatele značnou zátěží, zvláště v neklidných válečných dobách. Tato výsada znamenala pro obyvatele Staroviček také ochranu před útlakem zeměpanských úředníků.

- 1330 Příslušnost Staroviček ke klášteru Králové potvrdila Eliška Rejčka i ve své závěti, datované v klášteře Aula Regia 9. července 1330, kterou odkazuje všechen svůj majetek, zejména Hustopeče, Starovice a Starovičky klášteru.
- 1356 Odkaz královny Elišky Rejčky potvrdil český král Karel IV. v Praze dne 5. dubna 1356. Zde jsou vsi nazývány Starzowicz a Nostarowicz.
- 1383 Velmi důležité právo obdrželi obyvatelé Staroviček od abatyše kláštera Králové Perchty (datum v klášteře na Starém Brně dne 12. dubna 1383). Abatyše Perchta udělila městu Hustopečím a vsím Starovicím a Starovičkám právo odúmrtí, takže obyvatelé Staroviček mohli závětí odkázat své statky, domy, vinice, dvory, role a movité věci dalším příbuzným. Zemřel-li někdo bez závěti, připadl jeho majetek nejbližšímu příbuznému a nikoli klášteru. Jen v případě, že takových příbuzných nebylo, měl majetek po zemřelém připadnout klášteru.
- 1393 Abatyše Anna z Kunštátu a z Lysic zastavila Starovičky neznámému šlechtici do konce jeho života.
- 1464 Král Jiří Poděbradský potvrdil listinou datovanou v Opavě dne 24. ledna 1464 příslušnost Staroviček ke klášteru Králové na Starém Brně.
- 1543 Abatyše kláštera Králové Barbora ze Sovince osvobodila obyvatele Staroviček od vinného desátku a zřekla se práva šenkovat panské víno (listina je datovaná v neděli po sv. Václavu roku 1543).
- 1599 Císař Rudolf II. dal vložit do zemských desek vlastnictví Hustopečí, Starovic a Staroviček Karlovi z Lichtenštejna (vklad je datován dnem 3. března 1599). Na základě této listiny si Lichtenštejni přidružili uvedený majetek ke svým držávám. Proti rozhodnutí podal klášter protest, vleklý spor byl řešen několik desítek let.
- 1600 Karel z Lichtenštejna osvobodil ves od práva odúmrtího za 30 zlatých moravských, od většiny robot za roční plat 300 zlatých moravských, od stavění sirotků, od šenkování panského vína, od platu z hor a vinného desátku. Současně osvobodil nově vysázené vinohrady na 5 let od desátku. Tak nabyly Starovičky velmi rozsáhlých svobod a úlev (privilegium je datováno ve Valticích dne 22. srpna 1600).

Zdeněk Trněný